

Krystian Sowislok

II Liceum Ogólnokształcące w Zabrzu

Przedsiębiorczość, innowacyjność – społeczeństwo informacyjne czy: społeczeństwo informacyjne – przedsiębiorczość i innowacyjność?

Rozwój społeczeństwa informacyjnego jest obecnie jednym z głównych zadań podejmowanych przez władze państwowe i samorządowe oraz instytucje zajmujące się rozwojem przedsiębiorczości w ramach działalności statutowej. O roli wiedzy i społeczeństwa informacyjnego w rozwoju gospodarczym Polski mówił w swoim *exposé* premier Donald Tusk. Wdrażane są także związane z tym zagadnieniem programy operacyjne finansowane ze środków Unii Europejskiej. W ramach Programu operacyjnego „Innowacyjna gospodarka” realizowane są m.in. priorytety: 7. Społeczeństwo informacyjne – budowa elektronicznej administracji i 8. Społeczeństwo informacyjne – zwiększanie innowacyjności gospodarki.

Co oznacza pojęcie „społeczeństwo informacyjne”? Czy jego rozwój jest obecnie w Polsce jakimś nowym hasłem, trendem, który jest jednym z lekarstw na rozwiązywanie problemów i kluczem do sukcesów gospodarczych? Jeżeli przyjrzymy się dokładniej, okazuje się, że problemem tym zajmował się np. Kongres Informatyki Polskiej już w 1994 r. Na tym kongresie sformułowano definicję społeczeństwa informacyjnego powszechnie przyjmowaną w Polsce: „Społeczeństwo informacyjne – społeczeństwo charakteryzujące się przygotowaniem i zdolnością do użytkowania systemów informatycznych, skomputeryzowane i wykorzystujące usługi telekomunikacji do przesyłania i zdalnego przetwarzania informacji”.

Na co my, nauczyciele, powinniśmy zwrócić uwagę w tej definicji? Wydaje się, że na jego część początkową: „społeczeństwo charakteryzujące się przygotowaniem i zdolnością do użytkowania systemów informatycznych”. Dla nas ważne jest to, co możemy zrobić, aby uczniom umożliwić, w jak największym zakresie, korzystanie z nowoczesnych technologii. Musimy sobie zdawać sprawę, że informatyzacja edukacji nie powinna oznaczać zajęć w pracowni komputerowej wyłącznie z przedmiotów informatyka czy technologia informacyjna. Z zasobów internetu można korzystać podczas nauki każdego przedmiotu. Nikogo już nie trzeba przekonywać, że szczególnie ważne jest to w trakcie nauki podstaw przedsiębiorczości. Możemy przy tym położyć większy nacisk na niezbędne dla uczniów umiejętności, które będą im przydatne w poszukiwaniu pracy, a także w przypadku założenia w przyszłości własnej działalności gospodarczej. Często słyszymy przecież, że młodzi ludzie powinni zdobywać praktyczną, a nie teoretyczną wiedzę o przedsiębiorczości.

Ten problem był szczegółowo omawiany podczas konferencji z przedsiębiorczości, która odbyła się w 2007 r. w Akademii Pedagogicznej (obecnie Uniwersytet Pedagogiczny) w Krakowie. Chciałbym wyjaśnić, dlaczego w tytule tego artykułu znalazło się pytanie. Należy się odwołać do pierwszej części przytoczonej definicji, mówiącej o „społeczeństwie charakteryzującym się przygotowaniem...”. Podstaw przedsiębiorczości uczymy siódmy rok. W ostatnich latach, dzięki środkom finansowym z Europejskiego Funduszu Społecznego, w wielu szkołach powstały i zostały dobrze wyposażone nowe pracownie komputerowe, które

można wykorzystywać do prowadzenia zajęć z różnych przedmiotów. Obecnie etap „przygotowania i zdolności użytkowania systemów informatycznych”, czyli proces tworzenia społeczeństwa informacyjnego, możemy przesunąć już na okres nauki w gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej. Powinniśmy kształtować u uczniów postawy przedsiębiorcze, uświadamiać im, w jakim stopniu innowacyjność pomaga uzyskać przewagę konkurencyjną, jak ważnym i cennym narzędziem jest informacja i jak ją pozyskać. Można przytoczyć kolejną definicję społeczeństwa informacyjnego: „jest to społeczeństwo, w którym informacja jest kluczowym elementem społeczno-ekonomicznej działalności i zmian” (Casey 2001).

Jeszcze do niedawna możliwości, o jakiej wspomniano wcześniej, nie było. W szkołach brakowało dobrze wyposażonych pracowni komputerowych z dostępem do internetu (kiedyś nie było ich wcale), a przedsiębiorczości wcześniejsze pokolenia uczyły się same. Te pokolenia muszą się same edukować, uświadomić sobie, że dostęp do informacji i możliwość jej odbierania, powszechne korzystanie z internetu jako źródła informacji są dla nich ważne i mogą zapewnić sukces nie tylko w prowadzeniu własnej firmy, ale we wszystkich sferach życia zawodowego. Oczywiście, dochodzenie tą drogą do społeczeństwa informacyjnego jest znacznie trudniejsze. Na tej drodze trzeba pokonać wiele barier. Są to:

- słabo rozwinięta sieć telekomunikacyjna niezbędna do zapewnienia powszechnego dostępu do internetu w wielu regionach Polski (szczególnie wschodniej);
- słaba świadomość niektórych grup ludzi, którzy często nie zdają sobie sprawy, z jakiej części infrastruktury społecznej nie korzystają;
- stosunkowo drogie usługi telekomunikacyjne w Polsce;
- tzw. wykluczenie cyfrowe, czyli nienadążanie za rozwojem, np. ze względu na wprowadzanie nowych technologii.

Te problemy pojawiły się już dawno, ale – jak wspomniano – dopiero od niedawna praktycznie na wszystkich szczeblach władzy mówi się o nich głośno. A przecież na poprzednich konferencjach niejednokrotnie omawiano zagadnienia związane z przedsiębiorczością, innowacyjnością, ustawicznym kształceniem społeczeństwa, współpracą (niewystarczającą!) sektora B+R z przedsiębiorcami. Tymi zagadnieniami rząd zajął się dwa lata temu. Wyznaczono wtedy kierunki działań dotyczące:

1. rozwoju przedsiębiorstw:

- małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) stanowią podstawę wszystkich współczesnych gospodarek europejskich i będą odgrywały kluczową rolę w rozwoju wschodniej Polski;
- ich wpływ na gospodarkę, w tym zwłaszcza na rynek pracy, powoduje, że we wszystkich krajach UE czynniki publiczne stale rozwijają i doskonalą infrastrukturę i warunki działania MŚP;
- istotnym czynnikiem wartościującym rolę MŚP w rozwoju gospodarczym jest poziom ich innowacyjności i łatwość dostosowania do zmian;

2. budowy gospodarki opartej na wiedzy:

- kadra dla nowoczesnej gospodarki – obejmuje działania związane z rozwojem kadr zdolnych do budowy gospodarki opartej na wiedzy;
- działalność badawcza ukierunkowana na potrzeby gospodarki, czyli zwiększenie wykorzystania wyników prac sektora badawczo-rozwojowego (B+R) w przedsiębiorstwach oraz dostosowanie możliwości jednostek naukowych do zaspokajania potrzeb unowocześniającej się gospodarki;
- ochrona własności intelektualnej – poprawa efektywności funkcjonowania rynku innowacji, szczególnie zwiększenia przepływu rozwiązań innowacyjnych przez upowszechnienie stosowania prawa własności przemysłowej oraz prawa autorskiego i praw pokrewnych;
- kapitał na innowacje – mobilizacja kapitału prywatnego do tworzenia i rozwoju firm innowacyjnych;

- infrastruktura dla innowacji – baza do realizacji wcześniej wskazanych kierunków; zapewnienie szkolenia, doradztwo, dostęp do nowoczesnych technologii informacyjnych, ułatwienie współpracy z przedsiębiorcami, wzmocnienie współpracy pomiędzy różnymi podmiotami, w tym ze sfery B+R i sektora przedsiębiorstw, oraz transfer nowych technologii i rozwiązań organizacyjnych (Sartorius 2007).

Tematowi budowy społeczeństwa informacyjnego poświęcono wiele uwagi w Narodowej Strategii Spójności z maja 2007 r. Wyraźnie podkreślono w niej rolę społeczeństwa informacyjnego w rozwoju gospodarki Polski. Jak widać, droga do społeczeństwa informacyjnego „które nie tylko posiada rozwinięte środki przetwarzania informacji i komunikowania, lecz środki te są podstawą tworzenia dochodu narodowego i dostarczają źródła utrzymania większości społeczeństwa” (Goban-Klas, Sienkiewicz 1999) jest długa i trudna. Dlatego chciałbym wrócić do tego, o czym pisałem wcześniej. My, nauczyciele, musimy wykorzystać wszystkie dostępne środki i możliwości, aby proces tworzenia społeczeństwa informacyjnego rozpocząć w czasie nauki w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych, aby go skrócić, a przy tym ułatwić uczniom start i funkcjonowanie w życiu gospodarczym i społecznym Polski.

Literatura

1. Casey M., 2001, *Europejska polityka informacyjna. Wyzwania i perspektywy dla administracji publicznej*, Międzynarodowe Centrum Zarządzania Informacją Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń.
2. Goban-Klas T, Sienkiewicz P., 1999, *Spółeczeństwo informacyjne: szanse, zagrożenia, wyzwania*, Wydawnictwo Fundacji Postępu Telekomunikacji, Kraków.
3. *Narodowa Strategia Spójności (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007–2013)*, 2007, www.mrr.gov.pl
4. *Program Innowacyjna Gospodarka na lata 2007–2013*, 2007, www.fundusze-strukturalne.gov.pl
5. *Raport 1. Kongresu Informatyki Polskiej*, 1994, www.kongres.org.pl/on-line/1. Kongres, Poznań.
6. Sartorius W., 2007, *Gospodarka oparta na wiedzy i społeczeństwo informacyjne*, www.egov.edu.pl

Entrepreneurship and Innovation for Information Society or Information Society for Entrepreneurship and Innovation?

The development of information society has become one of the main tasks undertaken by both national and local authorities as well as by institutions responsible for the development of entrepreneurship. Relevant projects are financed by the European Union. Prime Minister Donald Tusk mentioned this subject in his expose and emphasized the importance of knowledge and information society in the economic development of Poland.

For us, teachers, it is important to know how can we help to increase the entrepreneurship of young people, and encourage them and provide with opportunities to use modern technologies. Information technology in the education should not be limited to IT classes in the computer lab. The Internet resources can be used for all classes, especially entrepreneurship classes. More attention should be paid to skills essential when our students looking for a job and when they decide to start their own businesses. This paper comprises reflections on implementation of information technology in the task of developing the youth's entrepreneurship and an attempt on answering the question from the title.